

UZASADNIENIE

Powód, (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., wniósł o zasądzenie od pozwanego P. M. na jego rzecz kwoty 2.034,19 zł. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podał, że pozwanego i (...) S.A. jako pożyczkodawcę łączyła umowa pożyczki z dnia 21 marca 2017 r. nr (...), na podstawie której pozwanemu udostępniono środki pieniężne w ustalonej umową wysokości. Pozwany zobowiązał się do ich zwrotu wraz z należnymi kosztami udzielenia pożyczki w terminie, uzgodnionym w umowie. Z uwagi na to, że pozwany nie wywiązał się z zobowiązania, pożyczkodawca podjął działania windykacyjne, które okazały się bezskuteczne. (...) S.A. na podstawie umowy z dnia 08 września 2017 r. zbył przysługującą mu względem pozwanego wymagalną wierzytelność na rzecz powodowego Funduszu. Dowodem skutecznego nabycia dochodzonego roszczenia przez powoda jest również wyciąg z elektronicznego załącznika do ww. umowy przelewu. Istnienie ciężącego na pozwanym obowiązku spełnienia świadczenia jest dodatkowo stwierdzone wyciągiem z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego powoda nr (...) z dnia 28 września 2017 r., który stanowi szczególny dokument prywatny. Na dochodzoną kwotę 2.034,19 zł. składają się: niespłacona należność główna w kwocie 1.300,00 zł., koszty udzielenia pożyczki w kwocie 589,42 zł. oraz odsetki za opóźnienie, naliczone do dnia poprzedzającego złożenie pozwu, w wysokości 144,77 zł.

Pozwany, P. M., nie stawiał się na rozprawie i nie ustosunkował się do żądania pozwu.

Sąd ustalił, co następuje:

(...) S.A. z siedzibą w O. jako pożyczkodawca zawarł w dniu 21 marca 2017 r. z pozwanym P. M. umowę pożyczki ratalnej nr (...). Na jej podstawie udzielona została pozwanemu pożyczka w kwocie 1.300,00 zł. (kwota pożyczki do wypłaty). Umowa przewidywała prowizję za udzielenie pożyczki w kwocie 247,00 zł i prowizję operacyjną 110,91 zł. Całkowity koszt pożyczki wynosił 649,22 zł., a całkowita kwota do zapłaty – 1.949,22 zł. Prowizja za udzielenie pożyczki to opłata, należna pożyczkodawcy z tytułu przygotowania i udzielenia pożyczki, a prowizja operacyjna stanowiła opłatę za obsługę pożyczki.

(dowód: umowa pożyczki k. 22-24)

W dniu 08 września 2017 r. (...) S.A. z siedzibą w O. zawarł z powodem - (...) Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności, której przedmiotem były wymagalne wierzytelności pieniężne, określone szczegółowo w Załączniku nr 1 do ww. umowy. W oświadczeniu z dnia 26 września 2017 r. zbywająca Spółka potwierdziła skuteczną zapłatę ceny, wynikającą z przedmiotowej umowy przelewu wierzytelności oraz fakt przejścia wierzytelności na nabywcę.

(dowód: umowa przelewu wierzytelności k. 33-38, oświadczenie k. 52)

Zgodnie z automatycznie wygenerowanym wyciągiem z elektronicznego załącznika do umowy przelewu wierzytelności z dnia 08 września 2017 r., ww. umową objęta została wierzytelność, wynikająca z umowy pożyczki z dnia 21 marca 2017 r. nr (...), zawartej z pozwanym P. M.. Kwotę pozostałą do spłaty określono na 2.019,34 zł., w tym kapitał 1.300,00 zł., odsetki 41,31 zł., odsetki od nieterminowo uregulowanych należności 88,61 zł. i pozostałe opłaty i prowizje 589,42 zł.

(dowód: wyciąg z elektronicznego załącznika k. 18)

W dniu 28 września 2017 r. wystawiony został przez powodowy Fundusz – na podstawie art. 194 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2014 r., poz. 157) wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nr (...), w którym stwierdzono, że w dniu 08

września 2017 r. powód nabył od (...) S.A. z siedzibą w O. wymagalną wierzytelność wobec pozwanego. Zobowiązanie wynika z umowy nr (...). Kwota zobowiązania wynosi 2.034,19 zł., w tym: 1.300,00 zł. z tytułu kapitału, 144,77 zł. z tytułu odsetek i 589,42 zł. z tytułu kosztów.

(dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych Funduszu k. 17)

W dniu 18 września 2017 r. sporządzone zostało adresowane do pozwanego zawiadomienie o cesji wierzytelności, dokonanej na podstawie art. 509 k.c. na mocy umowy przelewu z dnia 08 września 2017 r.

(dowód: zawiadomienie k. 20)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem powód nie wykazał, aby przysługiwało mu roszczenie, dochodzone pozwem, tj. aby rzeczywiście doszło do przelewu wierzytelności, przysługującej wierzycielowi pierwotnemu względem pozwanego.

Powód wywodzi swoje roszczenie z umowy przelewu wierzytelności, na podstawie której miał nabyć dochodzoną od pozwanego wierzytelność od (...) S.A. z siedzibą w O..

Stosownie do art. 509 § 1 i 2 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba, że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Tym samym, celem i skutkiem przelewu jest przejście wierzytelności na nabywcę. W wyniku przelewu przechodzi na nabywcę ogół uprawnień, przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Wierzytelność przechodzi na nabywcę w takim stanie, w jakim była w chwili zawarcia umowy o przelew. Przedmiotem przelewu jest zaś wierzytelność, tj. prawo podmiotowe wierzyciela do żądania od dłużnika świadczenia. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż wierzytelność, stanowiąca przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (indywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika zbywana wierzytelność, a zatem oznaczenia stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia. Powyższe elementy muszą być oznaczone, bądź przynajmniej możliwe do oznaczenia (oznaczalne) w momencie zawierania umowy, przenoszącej wierzytelność. (por. Kodeks cywilny. Komentarz pod red. A. Kidyby, Tom III, Zobowiązania – część ogólna, Lex 2010 r.)

W umowie przelewu wierzytelności z dnia 08 września 2017 r., dołączonej do pozwu, wskazano jedynie ogólnie, że pierwotny wierzyciel przenosi na rzecz Funduszu wierzytelności, objęte listą wierzytelności. W ww. umowie brak jest jakiegokolwiek odniesienia do wierzytelności, dochodzonej od pozwanego. Powód przedłożył co prawda wydruk, stanowiący automatycznie wygenerowany wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy przelewu wierzytelności (vide: karta 18), jednakże nie został on podpisany i trwale połączony z umową cesji. Wygenerowane elektronicznie pisma, nie zawierające podpisu, nie mogą być uznane za dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c. Elementem konstytutywnym dokumentu prywatnego i urzędowego jest m.in. podpis. Wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym jako „inny środek dowodowy”, przewidziany w art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. Brak jednak podstaw do uznania, że oświadczenie, zawarte w takim wydruku jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Ten środek dowodowy świadczy jedynie o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku. (por. B. Kaczmarek-Templin, Moc dowodowa dokumentu elektronicznego w postępowaniu cywilnym, M. Praw. 2008, nr 5, str. 248 i nast.; D. Szostek, M. Świerczyński, Moc dowodowa dokumentu elektronicznego w postępowaniu cywilnym, M. Praw. 2007, nr 17, str. 935 i nast.)

Opisany wyciąg nie jest dowodem, który pozwala na oparcie na nim stanu faktycznego co do treści, które są w nim zawarte. Powód miał możliwość przedłożenia załącznika do umowy cesji, który w sposób przewidziany w tej umowie jednoznacznie obrazowałby wolę obu stron co do przejścia konkretnej, indywidualizowanej wierzytelności na rzecz powoda – stosownie do treści art. 509 § 1 i 2 k.c., czego jednakże nie uczynił.

Dowodem na okoliczność istnienia oraz obowiązku spełnienia świadczenia, ciążącego na pozwanym, jest – zdaniem powoda – wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nr (...) z dnia 28 września 2017 r. Tymczasem wyciąg ten jest dokumentem prywatnym, bowiem w postępowaniu cywilnym nie ma on mocy dokumentu urzędowego, co wynika wprost z art. 194 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury, dane ujawnione w księgach rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego oraz wyciągu z tych ksiąg mogą stanowić dowód jedynie tego, że określonej kwoty wierzytelność jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tych księgach zdarzenia, np. cesji wierzytelności. Dokumenty te potwierdzają więc sam fakt zdarzenia w postaci cesji wierzytelności. Nie stanowią one jednak dowodu na skuteczność dokonanego przelewu oraz istnienia i wysokości nabytej wierzytelności. Okoliczności te podlegają ogólnym regułom dowodowym, określonym w przepisach art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.06.2013 r., V CSK 329/12). Co więcej, samo dokonanie zapisu w księgach funduszu o istnieniu wierzytelności nie wiąże się z domniemaniem prawnym, iż wierzytelność ta istnieje, brak bowiem jakiegokolwiek sposobu kontroli prawidłowości podstaw dokonywanych wpisów, poza ich prawidłowością formalną. Organy funduszu nie mają wystarczających kompetencji do zbadania, czy nabywana wierzytelność faktycznie istnieje. (vide: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 07.10.2009 r., III CZP 65/09)

Podnieść w sprawie należy ponadto, że powód przedłożył kserokopię umowy pożyczki z dnia 21 marca 2017 r. i kserokopię umowy przelewu wierzytelności, które nie zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. Procedura cywilna nie zna takiego dowodu. Dokumenty, o których mowa w Kodeksie postępowania cywilnego, to dokumenty oryginalne, które mogą być zastąpione odpisami urzędowymi, gdy ustawa wyraźnie na to pozwala. Brak natomiast przepisu, dopuszczającego zastąpienie dokumentu (oryginalnego) jego niepoświadczonego odpisem, w tym przede wszystkim odbitką ksero. Zwykła odbitka ksero nie stanowi dokumentu, gdyż nie zawiera ani podpisu osoby poświadczającej, która odbitkę sporządziła, ani oryginalnego podpisu wystawcy dokumentu kopiowanego, ponieważ podpis oryginalny został tu odwzorowany metodą kopiowania elektrostatycznego, tj. kserograficznie. Warunkiem uznania kserokopii za dokument jest umieszczenie na niej zaopatrzonego podpisem poświadczenia jej zgodności z oryginałem dokumentu. Warunku takiego kserokopie złożone przez powoda nie spełniają.

W konsekwencji powód nie wykazał nabycia dochodzonej wierzytelności i jednocześnie swojej legitymacji czynnej w niniejszym procesie.

Podnieść dodatkowo trzeba, że – w ocenie Sądu – umowa pożyczki z dnia 21 marca 2017 r. zawiera klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że umowa ta oparta była o istniejący u pożyczkodawcy wzorec umowy. Postanowienia umowy nie były z pozwanym negocjowane (poza wysokością kwoty wypłaconej pożyczki), a pozwany zawarł tę umowę jako konsument.

Powyższe powoduje, iż konieczne stało się rozważenie, czy w świetle art. 385¹ § 1 k.c. postanowienie umowne, przewidujące obowiązek zapłaty przez pożyczkobiorcę prowizji za udzielenie pożyczki w kwocie 247,00 zł i prowizji operacyjnej w wysokości 110,91 zł., jako że nie zostało uzgodnione indywidualnie z pozwanym – konsumentem, jest dla niego wiążące. Zgodnie z ww. przepisem, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Z art. 385¹ § 3 k.c. wynika, iż niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy, zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Zdaniem Sądu, z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. W ocenie Sądu, zapis umowy, pozwalający stronie powodowej na pobranie prowizji za udzielenie pożyczki w kwocie 247,00 zł i prowizji operacyjnej w wysokości 110,91 zł. (przy kwocie udzielonej pożyczki 1.300,00 zł.), godzi w dobre obyczaje oraz narusza w sposób rażący interes konsumenta. Opłaty te należy uznać za rażąco wygórowane i nie mieszczące się w granicach swobody kontraktowania, określonej w art. 385¹ k.c., zważywszy że dłużnik zmuszony był przystać na tak ustalone warunki

ze względu na swoją słabszą pozycję negocjacyjną. Zastrzeżone one zostały jedynie w celu maksymalizacji zysków wierzyciela, co prowadzi do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i nie powinno korzystać z ochrony prawnej. Postanowienie umowne, dotyczące tych opłat, jako nieuzgodnione indywidualnie z pozwanym, z mocy art. 385¹ § 1 k.c. nie wiąże stron. Nie prowadzi to jednocześnie do nieważności pozostałych postanowień umowy, zgodnie bowiem z art. 385¹ § 2 k.c. strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Sąd powództwo oddalił.